

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

STUDY

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

PUDUNGWANA 2016

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 100

Memorandamo ona o na le maqephe a 10.

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)- SLKT****ELA HLOKO:**

- Sebedisa ruburiki ena ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (Pampiri ya 3, KAROLO YA A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopeho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolole dintlha, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetsa le maemo MATSHWAO A 30	Boemo bo hodimo	28–30 -Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopole e matla, e phepetsa monahano, mme ke e kgodisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	22–24 -Nehelano e ntle e supang tsebo le bokgoni -Mehopole ke e ipapisitseng ka botlalo le sehlooho, mme e kgahlisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e supang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	16–18 -Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhoheho; -Mehopole e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang; -O hlophisitswe hantle ka tsela e mahareng, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo.	10–12 -Nehelano e momahane mona le mane -Mehopole ke e seng ya boiqapelo, mme e sa hlangang -Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 -Nehelano e tswile lekoteng ho hang -Mehopole ke e sa tsepamang e dubakaneng -Ha e utlwahale, mme dintlha di a phetakakwa -Ha o a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo
		Boemo bo tlase	25–27 -Mosebetsi o tswileng matsoho leha o haellwa ke dintlha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang -Mehopole ke e supang boiphihlelo bo hodimo -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 -Mosebetsi o radilweng hantle -Mehopole ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 -Mosebetsi o a kgotsofatsa leha o sa hlaka mona le mane -Mehopole e momahane ka tsela e mahareng, mme e a kgodisa -Karolo ya mosebetsi e itseng e hlophisitswe; -Karolo feela e hlophisihile ka tshwanelo ho kenyeleditswe selelekela, mmele le qetelo	7–9 -Mosebetsi boholo o tswile lekoteng -Mehopole ha e a momahana ka tshwanelo, mme e a lahlehisa -Nehelano ha e na bopaki bo bokaalo ba tlhophiso le momahano

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehlang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ke tse lokelang sepheo/tshusumetso le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e e babatsehlang -Tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshepo ka tsela e tsotegang -O sebedisitse sehalo se matla, mme se susumetsang ka tsela e ikgethang -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo tsotegang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e supang bokgoni -Tshebediso ya puo e matla, mme ho sebedisitse sehalo se loketseng -Boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto -O radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e mahareng -Tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo -Puo ya bonono ke e loketseng, mme e sebedisitse ka tshwanelo -Sehalo se sebedisitse ka tshwanelo -O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo a ditaba -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang -Ho sebedisitse tlotlontswe ya motheo feela	0–3 -Tshebediso ya puo ke e sa utlwisiseheng -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo -Tshebediso ya tlotlontswe e haellang ke sesosa sa nehelano e sa utlwisiseheng
		Boemo bo tlase	13 -Tshebediso ya puo ke e nepahetseng, mme e susumetsang sehalo sa tema -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni	10 -Tshebediso ya puo ke e sefutho, mme e loketseng maemo -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo ke e kgotsofatsang leha ho na le ho sa tsamaelane mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e le e haellang	4 -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela. -Popeho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako o monyane kapa o siyo hohang -Tlotlontswe e haella haholo feela
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang MATSHWAO A 5		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehlang -Dintlha tse phethahetseng ka botlalo. -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehlang.	4 -Tlhahlamano ya dintlha ke e loketseng, mme e hodisang sehlooho -Momahano e bopilweng ke e supang bokgoni -Dipolelo le diratswana di a hlahlamana mme di fapafapantswe.	3 -Dintlha tse loketseng di ntshetswa pele -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng -Moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso.	2 -Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o hlahisa moelelo o itseng.	0–1 -Dintlha tse hlokehang tsa bohlokwa ha di a haella -Dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng -Moqoqo ha o na moelelo o lebeletsweng
		MATSHWAO	43–50	33–40	23–30	13–20

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopeho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1****1.1 Sehlooho: Ha ke re phapha, ka fumana hore athe ke ne ke lora.**

Dikahare: Dikahareng ho hlake hore ke ketsahalo/diketsahalo dife tseo a neng a di lora tse mo tsositseng borokong.
A ka lora ka dintho tse tshosang, tse thabisang kapa tseo a iphumaneng a di fihlelletse moo torong.

[50]**1.2 Sehlooho: Ho fetofetoha ha boemo ba lehodimo ho re thatafaleditse bophelo.**

Dikahare: Di hlakise diphetoho tse seng di le teng boemong ba lehodimo, le hore di thatafaleditse batho, diphoofolo le tlhaho jwang.
A ka bontsha diphetoho tse sehlehang ka seng, tulong ka nngwe; jj.

[50]**1.3 Sehlooho: Ruri dithethefatsi tsa tla tsa ntshenyetsa bophelo/nako.**

Dikahare: Dikahare di bue hore dithethefatsi di mo senyeditse bophelo/nako jwang. Ke eng se mo thusitseng ho ehlwa leraba lena le seng le mo tshwasitse. Ke mehato efe eo a ileng a e nka e mo thusitseng ho tswa lerabeng lena.

[50]**1.4 Sehlooho: Tjhelete ya letlole la bana e lokile hape ha e a loka.**

Dikahare: A bontshe dintle tsa tjhelete ya letlole la bana, kamoo e leng molemo kateng maphelong a masea a se nang batswadi kapa malapeng ao batswadi ba sa sebetseng.
Di boele di bontshe dimpe tsa tjhelete ya letlole la bana, jk. ka batho ba iphethelang mabaka a bona ka tjhelete ena e sa hlokomele beng ba yona.
Mona mohlahlobuwa o tshehetsa mahlakore ka bobedi.

[50]**1.5 Sehlooho: Lefapha la Toka le fa dinokwane kotlo e bobebe. Na o dumellana le see?**

Dikahare: Di bontshe hore Lefapha la Toka le fa dinokwane kotlo e bobebe e kgothalletsang botlokotsebe ho tswela pele, kapa di hanane le taba ena, jk. di fuwa kotlo e di tshwanetseng hobane motho o ntse a tshwanetswe ho fuwa sebaka sa ho fetoha a iphumane; jj.
Mona mohlahlobuwa o tshehetsa lehlakore le itseng

[50]

1.6.1- Dikahare: Moqoqong ona mohlahlobuwa o sheba setshwantsho, mme a
1.6.3 qoqe ka seo setshwantsho se se qholotsang maikutlong a hae.
Moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng;
Moqoqo o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kappa lefe.

[50]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50**

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANANO E TELELE - (MATSHWAO A 30)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopollo; -Tlhophiso ya mehopollo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 18	15–18 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopolo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng; -Dintlha tsohle di tshhetsa sehlooho, mme di hlalositse ka tsela e babatsehang; -Sebopeho ke se nepahetseng.	11–14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka tsela e supang bokgoni, mme di tshhetsa sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	8–10 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhetsang sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	5–7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; -Ha se ka dinako tsohle mehopollo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshhetswa ke dintlha tse mmalwa; -Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotso bo boholo. -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–4 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopolo le dikahare ha di na momahano; -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantsewe, matshwao a ho bala le mopeleto. MATSHWAO A: 12	10–12 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. -Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	8–9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontse e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	6–7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontse ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	4–5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontse e haellang; -Moelelo o nyotobetse.	0–3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Mosebetsi o tletse diphoso o dubakane; -Tlotlontse ha e dumellane le sepheo; -Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	18	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12	PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE**POTSO YA 2****2.1 LENGOLO LA SEMMUSO**

Dikahare:

- Aterese di pedi, ke ya mongodi le ya moamohedi wa lona. Aterese ya mongodi e ngolwe bohareng ba leqephe ho tloha letsohong le letshehadi ho isa ho le letona. Ya moamohedi e ngolwe ka letsohong le letshehadi.
- Tlase aterese ya mongodi ho tlole mola ho ngolwe letsatsi la mohla lengolo le ngolwang.
- Ho tlole mola ka mora mohla ebe ho ngolwa aterese ya moamohedi.
- Selelekela se fupare molaetsa wa seo ho ngolwang ka sona.
- Puo ho sebediswe e susumetsang ka sepheo sa ho matlafatsa ntlhakemo ya ya ngolang; mabotsi le phetapheto di ka sebediswa bakeng sa ho toboketsa.
- Sehlo e be se bontshang hore ya ngolang o kgathatsehile.
- Pheletso e be e akaretsang kgang (ntlhakemo) ya ya ngolang.
- Mmele o botjwe ka diratswana tse mmalwa feela jwalo ka ha ho ngolwa moqoqo, mme di hlahise mehopollo ka tsela e hlakileng.
- Puo e hlohlontshang ditsebe ha e amohele

[30]**2.2 Obitjhuari**

Dikahare:

- Lebitso la mofu.
- Tlhaho ya hae (sebaka, letsatsi le selemo sa tswalo).
- Tsa kgolo ya hae: thuto, mosebetsi le lenyalo (ha di le teng).
- Tsa lefu la hae (letsatsi le tsela eo a hlokaletseng ka yona).
- Maballo: bao a ba siyang.
- Seboko sa hae.

Ho elwe hloko: Dibopeho tse ngata tsa ditema tsa kgokahano di rutuwe/ di ntse di rutwa; ke ka hoo tse di lokelang ho hlokomelwa ha ho lekanyetswa sebopelo (*Sheba Examination Guideline 2014:15*).

[30]**2.3 Raporoto**

Dikahare:

- Sehlooho sa raporoto.
- Motho kapa batho bao raporoto e lebisitsweng ho bona.
- Ditaba kapa dintlha tseo ho tlalehwang mabapi le tsona (Thomo).
- Mokgwa wa tshebetso.
- Diphumano
- Diqeto
- Ditlahiso/Ditshisinyo
- Mohla le sikenetjhara.

[30]

2.4 Inthaviu

Dikahare:

- Dipotso di hlophiswe ka bokgeleke, di hlake.
- Lebitso la sebui le ngolwe ka letsohong le letshehadi la leqephe le latelwe ke letshwao la kgutlopedi.
- Selelekeleng mmotsi o nehelana ka tlhahisoleseding e amanang le sepheo sa puisano.
- Mmeleng mmotsi o botsa mmotsuwa dipotso tse itshetlehileng sehloohong, mme mmotsuwa o araba dipotso tsena.
- Dipotso di ka nyalana le dikarabo tse hlahisitsweng pejana, mme dikarabo tsohle di tobe dipotso, di tshhehetswe ka dintlha.
- Sehalo e be se loketseng taba ena eo ho buisanwang ka yona, mme puo e be ya semmuso.

[30]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANANO E KGUTSHWANE (MATSHWAO A 20)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO	10–12	8–9	6–7	4–5	0–3
-Nehelano le mehopollo; -Tlhophiso ya mehopollo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo.	-Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopollo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopollo le dikahare ke tse momahaneng; -Dintlha tsohle di tshheheta sehlooho, mme di hlalositse ka tsela e babatsehang; -Sebopeho ke se nepahetseng.	-Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopollo le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka tsela e supang bokgoni, mme di tshheheta sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	-Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; -Mehopollo le dikahare di na le momahano e mahareng; -Ke dintlha tse itseng feela tse tshhehetsang sehlooho; -Sebopeho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	-Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; -Ha se ka dinako tsohle mehopollo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshhehetswa ke dintlha tse mmalwa; -Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotso bo boholo. -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	-Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopollo le dikahare ha di na momahano; -Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhehetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopeho.
MATSHWAO A: 12					
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO	7–8	5–6	4	3	0–2
-Sehalo, rejistara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshebediso ya puo, kgetho ya mantswa, matshwao a ho bala le mopeleto.	-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. -Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontse e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontse ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moelelo.	-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontse e haellang; -Moelelo o nyotobetse.	-Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontse ha di dumellane le maemo; -Mosebetsi o tletse diphoso o dubakane; -Tlotlontse ha e dumellane le sepheo; -Moelelo o nyotobetse haholo.
MATSHWAO A: 8					
MATSHWAO	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopeho (60%)	12	DMS =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	8	PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE**POTSO YA 3****3.1 KARETE YA MEMO**

Dikahare:

- Letsatsi, sebaka le nako di lokela ho totobatswa.
- Ho hlahiswe ditaba tse loketseng ka bokgutshwane.
- Sehlo e be sa ho mema motho ya tlo fana ka dikgothatso.
- Dipolelo di be kgutshwane empa molaetsa o utlwahale.
- Mongolo o hlahiswe ka tsela e kgabisang karete.
- Mohlala; mongolo o moholo le o monyane, mongolo o tshekalletseng;jj
(feela moithuti a se ke a nkelwa matshwao ha a sa etsa sena)

[20]**3.2 POSEKARETE**

Dikahare:

- Ho ngolwa aterese ya moamohedi wa posekarete ka letsohong le letona.
- Letsatsi le sebaka seo mongodi a leng ho sona di lokelwa ho totobatswa.
- Ho hlahiswe ditaba tse loketseng ka bokgutshwane.
- Sehlo se laolwa ke dikamano tse teng dipakeng tsa mongodi le ya ngollwang.
- Ho ka kenyeletswa dintlha tse hohelang ka moo ho kgonehang.

[20]**3.3 DITAELO**

Dikahare:

- Ditaello di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo temekisong ya tumelo.
- Tatellano e nepahetseng ke ya bohlokwa.
- Bua ka mokgwa oo a tshwanetseng ho o latela ha a kopanya disebediswa ho fihlela a di pheha.
- Lekanya mofuthu (o pheha metsotso e mekae) le bolelele ba nako eo a tlo pheha ka yona.
- Puo e hlakileng e bile e otlolohile le sehlo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema di lokelwa ho sebediswa.

[20]**MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C:****20****MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA:****100**